

Nr 33**Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.**

I en den 5 mars 1965 dagtecknad proposition, nr 72, vilken hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av ett propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning;

dels medge, att riksbanken för tiden den 1 juli 1965—den 30 juni 1966 fritas från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att före utgången av denna tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar om förhållandena ger anledning till detta.

Det förslag i fråga om riksbankens sedelutgivningsrätt som framlägges i propositionen innebär att särskilda bestämmelser om undantag från riksbankslagens föreskrifter härom skall gälla även för tiden den 1 juli 1965—den 30 juni 1966. Maximibeloppet för sedelutgivningsrätten föreslås höjt från 9 200 till 9 700 miljoner kronor.

Det i propositionen framlagda *lagförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag**med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning**

Härigenom förordnas, att under tiden den 1 juli 1965—den 30 juni 1966 följande särskilda bestämmelser skola gälla i stället för bestämmelserna i 9 § och 11 § första stycket lagen den 30 juni 1934 (nr 437) för Sveriges riksbank¹.

1 §.

Riksbanken må utge sedlar till ett belopp av högst niotusensjuhundra miljoner kronor.

¹ Senaste lag i ämnet se 1964:264.

1† *Bihang till riksdagens protokoll 1965. 8 saml. Nr 32—35*

2 §.

Under tid då riksdagen ej håller session äger Konungen på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter hörande av fullmäktige i riksgäldskontoret medge riksbanken att utge sedlar till ett belopp av ytterligare högst sjuhundra miljoner kronor, om det prövas nödvändigt med hänsyn till utomordentliga omständigheter. Blir sådant medgivande icke godkänt av riksdagen inom tjugo dagar från början av nästföljande session, upphör medgivandet att gälla vid utgången av nämnda tid.

3 §.

Som riksbankens metalliska kassa skall räknas allt guldmynt och omyntat guld som tillhör riksbanken.

Beträffande motiveringen för de framlagda förslagen får utskottet hänvisa till propositionen.

Till utskottet har även hänvisats de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna nr 668 i första kammaren av herrar *Åkerlund* och *Gustaf Henry Hansson* och nr 789 i andra kammaren av herrar *Carlshamre* och *Nordgren*, vari hemställt

dels att riksdagen måtte bifalla propositionen, dock med den ändringen att riksbanken må utgiva sedlar till ett belopp av högst 9 600 miljoner kronor;

dels att riksdagen måtte besluta att riksbankens metalliska kassa skall förstärkas med lägst 300 miljoner kronor under år 1965.

Beträffande motiveringen för sistnämnda hemställan hänvisas till motionen I: 668.

Utskottet. Riksbankens rätt att utge sedlar regleras sedan ett kvartssekel tillbaka genom provisorisk lagstiftning i stället för genom riksbankslagens motsvarande stadganden. Den provisoriska lagstiftningen förlänges genom årliga beslut. Giltighetstiden för den nu gällande lagstiftningen — som utgår den 30 juni 1965 — föreslås i propositionen bli förlängd ett år. Utskottet har ingen erinran häremot. Liksom tidigare finner utskottet sig emellertid böra även i år understryka angelägenheten av att riksbanksfullmäktige framlägger förslag till sådan revision av riksbankslagen att det nuvarande provisoriet kan upphöra.

I propositionen föreslås att maximibeloppet för sedelutgivningen höjs från nuvarande 9,2 till 9,7 miljarder kronor. Denna höjning motiveras av riksbanksfullmäktige med önskvärdheten att riksbanken kan möta ökningen av sedelbehovet och liksom hittills hålla en tillräcklig reserv. Utskottet godtar fullmäktiges bedömning och avstyrker alltså det motionsledes framförda förslaget att sedelutgivningens maximibelopp skall begränsas till 9,6 miljarder kronor.

Motionärerna föreslår vidare, att riksdagen skall uppdraga åt riksbanken att inköpa guld i ökad omfattning. Bland annat mot bakgrund av nu pågående diskussioner om utformningen av det internationella betalningssystemet finner utskottet icke skäl att biträda detta förslag.

Då utskottet ej heller i övrigt har någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen måtte

1. med avslag å motionerna I: 668 och II: 789, såvitt nu är i fråga, antaga det genom propositionen framlagda förslaget till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning;

2. medgiva, att riksbanken må för tiden den 1 juli 1965—den 30 juni 1966 fritas från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att före utgången av denna tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar om förhållandena ger anledning till detta;

3. besluta, att motionerna I: 668 och II: 789 i övrigt icke skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 maj 1965

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Hilding*, Palm, Nils Theodor Larsson*, Åkerlund, Augustsson, Rönnerberg och Lundberg;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Hagnell*, Franzén i Motala, Bengtsson i Landskrona, Larsson i Umeå, Fridolfsson i Rödeby, Hylander och Sjönell*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Åkerlund och Lundberg, vilka ansett att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke som börjar med orden »I propositionen föreslås» samt punkterna 1 och 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I propositionen föreslås att maximibeloppet för sedelutgivningen höjes med ytterligare 500 miljoner kronor utöver fjolårets höjning med 800 miljoner kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att upprätthålla restrikti-

vitet i tillskapandet av likvida medel och under erinran om att fjolårets höjning inte tagits helt i anspråk vill utskottet förorda, att höjningen av sedelutgivningsrätten nu fastställs till 400 miljoner kronor.

Beträffande sammansättningen av riksbankens utländska tillgångar har utskottet funnit, att den däri ingående metalliska kassan under senast förflutna decennium absolut sett nedgått med en tredjedel och nu utgör endast ca en fjärdedel av de totala tillgångarna mot ca hälften för tio år sedan. Utskottet som anser en förstärkning av den metalliska kassan önskvärd, bl. a. mot bakgrund av Sveriges svaga ställning i detta hänseende vid jämförelse med den s. k. tioländergruppens övriga medlemmar, förordar att riksbanken i moderat takt inköper för lägst 300 miljoner kronor guld under år 1965.

Da utskottet i övrigt icke har någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen måtte

1. med bifall till motionerna I: 668 och II: 789, såvitt nu är i fråga, antaga det genom propositionen framlagda förslaget till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, dock med följande lydelse av

1 §.

Riksbanken må utgiva sedlar till ett belopp av högst nio tusensexhundra miljoner kronor.

3. besluta, att riksbankens metalliska kassa skall förstärkas med lägst 300 miljoner kronor under år 1965.»